

Erasmus School of Law, Erasmus Universiteit Rotterdam

Structuurrapport Leerstoel Ondernemingsrecht – 25 oktober 2021

1. Algemene informatie

- Titel van de leerstoel in het Engels: Company Law
- Titel van de leerstoel in het Nederlands: Ondernemingsrecht
- Afdeling: vanaf 1 januari 2022 Law & Business, Erasmus School of Law
- Omvang leerstoel (in fte): 0,6 – 0,8 fte
- Voorkeursdatum benoeming: 1 maart 2022
- Aanmelddatum: 25 oktober 2021
- Looptijd: onbepaalde tijd
- Financiering: eerste geldstroom

2. Informatie vooraf

Per 1 april 2022 gaat prof. Kid Schwarz met emeritaat. Voordien zal zijn aanstelling stapsgewijs teruggaan. Vanaf 1 januari 2022 zullen Ondernemingsrecht en Financieel recht samen met enkele andere secties, waaronder Burgerlijk recht, Arbeidsrecht en Rechtseconomie, het nieuwe departement Law & Business vormen. Van de vier te vormen departementen geldt Law & Business wat betreft onderwijs en fte (circa 68) als het grootste departement. Ondernemingsrecht vormt binnen Law & Business een belangrijk vakgebied en daarmee is spoedige herbezetting van de leerstoel van belang.

3. Onderzoeksgebied van de leerstoel en positie leerstoelhouder

De leerstoel sluit naadloos aan bij de missie en visie en het onderzoeksprofiel van Erasmus School of Law (zie <https://www.eur.nl/esl/over/missie>) Ondernemingen zijn immers de belangrijkste spelers zijn in de economie, zowel lokaal, nationaal, Europees als mondiaal. Gelet op hun belangrijke sociaal-economische rol, ligt een multidisciplinaire bestudering van ondernemingen ligt voor de hand. Tegelijkertijd definieert het recht zelf economische relaties tussen ondernemingen onderling en met hun stakeholders (in ruime zin), zoals aandeelhouders, schuldeisers, werknemers, en de omgeving waarin zij opereren. Doordat veel wetgeving op het gebied van het Ondernemingsrecht direct of indirect wordt bepaald of beïnvloed door Europese en internationale wetgeving en gewoontes, is een internationale en rechtsvergelijkende bestudering van het Ondernemingsrecht nodig. De grote relevantie van de leerstoel geldt voorts door het motto van Erasmus School of Law 'Where law meets business'.

Het voorgaande toont ook de grote relevantie van de leerstoel voor maatschappelijke thema's en voor de EUR-strategie 'Impact at the core'. Zo worden (grote) ondernemingen niet alleen gezien als waarde scheppende entiteiten, maar tevens als boosdoeners die schade aanrichten aan mens en milieu. Zo waarschuwde DNB recent (opnieuw) voor financiële instabiliteit als gevolg van de klimaatcrisis, voeren (institutionele) investeerders en burgers de druk op duurzaam ondernemen steeds verder op, en legde de rechtbank Denk Haag op 26 mei 2021 in een wereldwijd unieke zaak een uitstootreductie op aan Shell. Gewezen kan tevens worden op de oproep in 2020 van 25 hoogleraren Ondernemingsrecht in Nederland, waaronder vijf van Erasmus School of Law, tot een wettelijke maatschappelijke zorgplicht voor bestuurders. Ook in de EU wordt nagedacht over een wettelijke zorgplicht in het kader van het aangekondigde richtlijnvoorstel over *sustainable corporate governance*. Tegelijkertijd zijn

er reeds tal van ondernemingen die MVO hoog in het vaandel hebben, zoals Unilever en Philips, en zijn zij onontbeerlijk om oplossingen te bieden voor maatschappelijke uitdagingen, zoals onder meer opgenomen in de SDGs van de VN. De urgentie van de klimaatuitdagingen is recent onderstreept in het rapport van de IPCC en staat met de Green Deal hoog op de politieke agenda in Europa. De leerstoel sluit daarmee goed aan bij het Sectorplanthema van Erasmus School of Law dat is gericht op het borgen van publieke belangen door private partijen. Het onderwerp duurzaamheid, waaronder duurzame financiering, is dan ook een (blijvend) belangrijk onderzoeksthema voor de leerstoelhouder in de komende jaren. Voorts zorgt de versneld toenemende digitalisering voor grote veranderingen in het bedrijfsleven, met tal van belangrijke maatschappelijke vraagstukken die ook verweven zijn met het Ondernemingsrecht als gevolg. Zo is Nederland sinds kort door Europese wetgeving verplicht de oprichting van een BV volledig digitaal mogelijk te maken, met als gevolg een ingrijpende wijziging in de werkwijze van notarissen, en worden steeds meer beslissingen genomen op basis van algoritmen. Digitalisering en corporate governance-vraagstukken vormen dan ook een volgend onderzoeksthema.

Het Ondernemingsrecht heeft de afgelopen jaren een stormachtige ontwikkeling doorgemaakt. Per 1 oktober 2012 is de wetgeving rondom de Flex-BV in werking getreden, op 1 januari 2013 gevolgd door de wet over Bestuur en toezicht in werking getreden. Daarbij is de structuur van een *one tier* board wettelijk mogelijk gemaakt voor de NV en BV. Eveneens per 1 januari 2013 is het enquêterecht herzien. Op 1 mei 2021 is de Wettelijke bedenktijd beursvennootschappen geïntroduceerd. Deze regelgeving komt voort uit recente de (politieke) belangstelling voor het onderwerp (vijandige) overnames en beschermingsconstructies naar aanleiding van (de dreiging van) buitenlandse overname. En per 1 juli 2021 trad in werking de wet Bestuur en toezicht rechtspersonen, waarbij de bestuursstructuur en het toezicht voor andere rechtsvormen dan NV's en BV's wordt geregeld. De komende jaren ligt de modernisering van het NV-recht in het verschiep, alsmede de herziening van de geschillenregeling. Ook valt te verwachten dat het wetsvoorstel Modernisering personenvennootschappen in de nabije toekomst tot wetgeving zal leiden, met grote consequenties voor met name het MKB. Daarnaast heeft de wetgever plannen om een nieuwe rechtsvorm in te voeren, de Maatschappelijke BV. Een BVm stelt maatschappelijke impact voorop, boven het uitkeren van winst aan aandeelhouders. Voorts moet Nederland in 2023 voldoen aan de implementatie van de Mobiliteitsrichtlijn, waarmee ondernemingen nog eenvoudiger grensoverschrijdend kunnen herstructureren. Rechtsvormen en structuurwijzigingen zijn dan ook onderzoeksonderwerpen die in de belangstelling zullen (blijven) staan.

Daarnaast is in de rechtspraak in de afgelopen jaren veel gebeurd. In aanvulling op de Shell-zaak zijn onder meer te noemen de arresten over bestuurdersaansprakelijkheid, over aansprakelijkheid binnen de commanditaire vennootschap, over de herroeping van een ontbindingsbesluit, over de aansprakelijkheid van rechtspersoon-bestuurders en over de onteigening van aandeelhouders. De hoogste Europese rechter, het Hof van Justitie EU, heeft de afgelopen jaren arresten gewezen die van groot belang zijn voor de vrijheid van vestiging van rechtspersonen binnen Europa. Naast deze ontwikkelingen in regelgeving en rechtspraak hebben ook ontwikkelingen in de praktijk invloed gehad op het vakgebied. Genoemd kunnen worden de herzieningen van de Nederlandse Corporate Governance Code, de nationalisaties van verschillende financiële instellingen, de nasleep daarvan en de huidige coronacrisis.

Binnen Erasmus School of Law zijn het Ondernemingsrecht en het Financieel recht nauw met elkaar verbonden onderwijs- en onderzoekgebieden. De rechtsgebieden liggen in de praktijk dicht tegen elkaar aan. Dit geldt voor allerlei onderwerpen die verband houden met de wijze waarop ondernemingen zich via de kapitaalmarkten financieren, alsmede voor vragen rondom governance, de interne organisatie van financiële ondernemingen en vragen rondom duurzaamheid. Dit brede spectrum aan ondernemingsrechtelijke en financieelrechtelijke onderwerpen zijn – (met name) ook in hun onderlinge samenhang – voor de (internationale) praktijk van beursondernemingen, financiële instellingen en financiële markten van groot belang. Beide rechtsgebieden zijn in sterke mate beïnvloed of vormgegeven door de Europese wetgever en het werkkterrein van veel ondernemingen is Europees of mondiaal. De Europese en internationale beïnvloeding en sterke inhoudelijke verbondenheid met het Ondernemingsrecht werkt ook door in het contractenrecht en het arbeidsrecht. Internationale ontwikkelingen in het Ondernemingsrecht en aanpalende gebieden maken dan ook deel uit van het onderzoek door de leerstoelhouder.

4. Onderwijs

Vanaf 1 januari 2022 zullen Ondernemingsrecht en Financieel recht samen met enkele andere secties, waaronder Burgerlijk recht, Arbeidsrecht en Rechtseconomie, het nieuwe departement Law & Business vormen. Van de vier departementen verzorgt Law & Business het meeste bachelor- en masteronderwijs en het departement vormt daarmee de pijler van het onderwijsprogramma van de faculteit. De huidige subsectie Ondernemingsrecht en Financieel recht verzorgt zelfstandig twee grote masteropleidingen van de faculteit: de masteropleiding Ondernemingsrecht en de masteropleiding Financieel recht. De master Ondernemingsrecht kende bijvoorbeeld in collegejaar 2020-2021 met 114 nieuwe studenten de op een na grootste instroom van de masteropleidingen. Bovendien levert de sectie een bijdrage aan de master Gezondheidsrecht, aan de master Commercieel Privaatrecht en aan een opleiding voor Insolad.

De subsectie Ondernemingsrecht levert voorts een belangrijke bijdrage aan de bacheloropleiding in de vorm van het verplichte vak Ondernemingsrecht (7,5 ects), welk vak vanaf dit collegejaar (met het vak Handelsrecht en het vak Arbeidsrecht) opgaat in het nieuwe vak Recht en Bedrijf. Als voorbereiding op de masterfase zal in dit nieuwe vak in het derde bachelorjaar niet meer worden gewerkt met Probleem Gestuurd Leren. De drie vakgebieden worden grotendeels geïntegreerd en op innovatieve wijze (o.a. via talkshows) aangeboden en studenten maken kennis met het bedrijfsleven. In de bachelorvakken wordt zowel regulier onderwijs gegeven in het Erasmus Law College (de bachelorvoltijdsopleiding) als VMO-onderwijs (vrijdagmiddagonderwijs; de bachelordeeltijdsopleiding). De subsectie verzorgt ook het vak Ondernemingsrecht in de bacheloropleiding van de Rotterdam School of Management. De subsectie begeleidt naast masterscripties ook bachelorscripties.

Dit onderwijsprogramma past uitstekend bij het motto 'Where law meets business' en bij de missie van Erasmus School of Law. In alle masters wordt gewerkt met activerende onderwijsvormen (*active academic learning*), is een stevige internationale oriëntatie zichtbaar, zijn heldere scriptietrajecten uitgewerkt en werken betrokken mastercoördinatoren aan een goede binding met de studenten. De master Financieel Recht – met een instroom van juristen

en niet-juristen – is bij uitstek multidisciplinair. De masters Ondernemingsrecht en Financieel Recht zijn dan ook het meest in trek bij (top)studenten van de dubbelstudies. Het vak Recht en Bedrijf in B3 is het voorbeeld voor het EUR-speerpunt *impact at the core* in het onderwijs binnen Erasmus School of Law.

De master Financieel Recht heeft net een ingrijpende vernieuwing ondergaan die ertoe heeft geleid dat meer nadruk wordt gelegd op duurzaamheid en de ethische dilemma's waarmee de financiële sector wordt geconfronteerd. Daarnaast wordt veel aandacht besteed aan fintech, niet alleen door middel van een (verplicht) vak, maar ook door de recente benoeming van een hoogleraar Financiële Technologie en Recht in de sectie Financieel recht. Ook de andere masters zijn voortdurend in beweging. Komende jaren zullen vanuit de nieuwe vakgroep Law & Business de thema's duurzaamheid en digitalisering ook in de andere masters verder worden verankerd en zullen nieuwe opleidingen worden onderzocht.

De leerstoelhouder Ondernemingsrecht geeft mede leiding aan het bacheloronderwijs en aan de master Ondernemingsrecht en verzorgt daarin onderwijs, evenals in de master Commercial and Company Law en de master Commercieel Privaatrecht. Met de start van het nieuwe departement Law & Business doen zich tal van nieuwe samenwerkingsmogelijkheden in het onderwijs voor en hierin speelt de leerstoelhouder een belangrijke rol. Voorts stimuleert en initieert de leerstoelhouder vernieuwing in onderwijsvormen, zoals impact gedreven onderwijs, in onderwijsaanbod, zoals post-academisch onderwijs/leergangen, en wat betreft inhoud en vaardigheden, zoals op het gebied van duurzaamheid (zie het advies van de werkgroep SELECT 'Recht op een duurzame toekomst') en digitalisering.

5. Onderzoek

Het onderzoek van de subsectie Ondernemingsrecht vindt nu nog plaats binnen het facultaire onderzoeksprogramma *Lex Mercatoria*:

(http://www.esl.eur.nl/fileadmin/ASSETS/frg/onderzoek/Lex_Mercatoria.pdf).

Dit onderzoeksprogramma richt zich op het handelsrechtelijke en ondernemingsrechtelijke vakgebied in brede zin (incl. Arbeidsrecht, Financieel recht, IPR). De komst van het departement Law & Business vraagt niet alleen nieuwe invulling of opvolging van *Lex Mercatoria*, maar biedt ook nieuwe mogelijkheden voor onderzoeksthema's en projecten en een versterking van multidisciplinariteit (law AND). Zo is duurzaamheid ook een belangrijk onderwerp van onderzoek binnen de andere secties die samen het nieuwe departement zullen vormen.

Van de nieuwe leerstoelhouder wordt dan ook een voortrekkersrol verwacht aan de vernieuwing van het onderzoeksprogramma *Lex Mercatoria*, aan het ondernemingsrechtelijke onderzoek in het nieuwe departement Law & Business, in het Sectorplan en het Erasmus Initiative 'Dynamics of Inclusive Prosperity', en aan het onderzoekprofiel van Erasmus School of Law in het algemeen. In dat kader heeft de kandidaat bij voorkeur ervaring maar in ieder geval aantoonbare capaciteiten op het binnenhalen van externe financiering en PhD functies.

6. Maatschappelijke relevantie

Van de leerstoelhouder wordt verwacht dat hij/zij – daar waar dit passend is – een bijdrage levert aan het maatschappelijk debat over ondernemingen en de financiële wereld en aan een

positieve impact, zowel op nationaal als internationaal niveau. Daarbij worden de rol en betekenis van ondernemingen in het maatschappelijke leven vanuit verschillende perspectieven en verschillende belanghebbenden belicht en niet alleen vanuit het Ondernemingsrecht in enge zin. Dit kan bijvoorbeeld zijn door commentaar te leveren in de (social) media of op (internationale) congressen en symposia over actuele situaties en door samenwerkingen met partners uit de praktijk aan te gaan. Via vakpublicaties en (peer reviewed) wetenschappelijke publicaties zal de leerstoelhouder invloed hebben op onder meer aanhangige wetsvoorstellen, nieuwe wetsvoorstellen en commentaar leveren op rechtspraak.

7. Profiel en (management)taken van de kandidaat

De kandidaat:

- heeft in het vakgebied van het Ondernemingsrecht een leidende positie, o.a. blijkend uit redacteurschappen en lidmaatschappen van relevante commissies;
- is gepromoveerd, op een onderwerp binnen het vakgebied van het Ondernemingsrecht, bij voorkeur meer in het bijzonder het vennootschapsrecht en een sterke internationale/rechtsvergelijkende component;
- beschikt aantoonbaar over een brede kennis van het geldende Ondernemingsrecht;
- heeft sterke affiniteit met de missie van Erasmus School of Law;
- heeft het vermogen om de verbondenheid van verschillende onderdelen van het vakgebied tot uitdrukking te brengen en daarbij ook samenwerking te zoeken met vertegenwoordigers uit andere disciplines;
- heeft ruime onderzoekservaring, blijkend uit wetenschappelijke publicaties in vooraanstaande tijdschriften op het terrein van het Ondernemingsrecht;
- heeft bij voorkeur ervaring maar in ieder geval aantoonbare capaciteiten op het terrein van externe financiering;
- heeft aantoonbaar didactische kwaliteiten en heeft ervaring met het geven van universitair onderwijs, met positieve resultaten;
- heeft een aantoonbare track record in het inspireren en begeleiden van wetenschappelijke onderzoekers, in het bijzonder PhD-studenten, alsmede docenten;
- heeft bestuurlijke ervaring binnen een academische omgeving en weet mensen met elkaar te verbinden;
- heeft affiniteit met de juridische praktijk en bij voorkeur praktijkervaring;
- heeft goede contacten met vakgenoten en is gericht op samenwerking.

Van de leerstoelhouder Ondernemingsrecht wordt verwacht dat hij/zij een mede leidinggevende rol op zich neemt in de subsectie Ondernemingsrecht/het departement Law & Business. Samen met de andere leerstoelhouders draagt hij/zij een belangrijke bijdrage aan de strategie van de subsectie/het departement. De leerstoelhouder Ondernemingsrecht is medeverantwoordelijk voor het onderwijs en onderzoek op het terrein van het Ondernemingsrecht. Hij/zij verzorgt onderwijs in de bacheloropleiding en in de masteropleiding. De leerstoelhouder ontplooit nieuwe initiatieven in onderwijs en onderzoek, onder meer op het gebied van duurzaamheid en digitalisering, en is in staat kansen te zien en te benutten. In het bijzonder wordt van de leerstoelhouder verwacht dat hij/zij samenwerking tot stand brengt met andere disciplines binnen de faculteit, zoals in het Sectorplan en de

andere departementen, en daarbuiten. In het bijzonder zou die samenwerking gezocht kunnen worden met de rechtseconomen in het nieuwe departement en in de faculteit (waarvan een groot aantal zich bezighoudt met aan het Ondernemingsrecht verwante thema's) om samen te werken aan het opzetten van nieuwe onderzoeksprojecten. Daarnaast zou samenwerking gezocht kunnen worden met leerstoelhouders van de Rotterdam School of Management en de Erasmus School of Economics.

Van de leerstoelhouder wordt voorts verwacht dat hij/zij nadrukkelijk invulling geeft aan het talentmanagement en loopbaanbeleid (Erkennen en Waarderen) met betrekking tot de leden van het departement. Daarnaast wordt van de leerstoelhouder verwacht dat hij mede leiding geeft aan de opvolging van het onderzoeksprogramma *Lex Mercatoria*, met onder meer de speerpunten duurzaamheid en digitalisering en met een multidisciplinaire en internationale oriëntatie. Tot slot vervult de leerstoelhouder in overleg met de andere leerstoelhouders en de relevante leerstoelhouders van de Rijksuniversiteit Groningen, een leidinggevende positie binnen het Instituut voor Ondernemingsrecht, een samenwerkingsverband tussen de Rijksuniversiteit Groningen en de EUR.